

sosialurinn

Frú Fortúna

VIKUSKIFTIÐ

Ritstjóri:
Hans Thomsen

Frú Fortúna er ein rættur ispegil. So títt og knapt hon heldur meg vera komna at siggja ov ótrivaligan út, ey, so er hon í stundini har sum ein fitt fastir og skal snýsa mæ og geva mæ fimm oyru at spilla burtur. Eg hevði fingið eitt hugskot til eina nýggja bók, sum eg hevði ætlað skuldi prentast sum framhaldssøga, men blaðstjórin hevði skrivað aftur, at hetta mátti stóða eitt ár. Nú var so aftur bræv komið frá honum, har hann skrivaði, at blaðið við einari kanning millum lesararnar var komið fram til, at teir fegnir vildu hava meg at skriva eina framhaldssøgu. Hann vildi tí fegin hava meg at fara undir hana sum skjótast.

Mær dæmar so væl at skriva framhaldssøgur. Nógv betur enn at skriva bókur, og tá fært tú eisini lön eina ferð um vikuna rætt sum onnur fólk, so leingi tað varar, og ikki bert eina ferð um árið, sum annars er vant og tá altíð minni enn tú hevði væntað. Tá tú ongan hevur at gleðast saman við um okkurt, sum hevur gleitt teg sjálfan, mást tú gera okkurt annað. Eg koyrdi tí oman til Hornbæk at spæla billiard.

Tað er óivað frálíkt at hava fingið góða uppalng, men tú kanst eisini vera ov fólkaligur. Tá eg hetta augustkvøðið um tiggju-elluvu-leitið koyrdi til hús og kom niðan í prestbrekkuna, fór eg fram um eina damu, sum helt aftan á mær og tók at spyrja eftir einum garði í Horneby. Hon koyrdi tætt undir vinstru lið á mær, tí megín plagi eg altíð at fara av súkluni. Eg skuldi fara av fyrri at kunna geva henni eina líkinda frágreiðing og royndi tí høgumegin. Av hesum stóðst nakað, sum læknin seinni rópti sera áhugavert, men sjálvur fekk eg í lötuni nakað ilt. Eg fekk ikki stigið til og mátti sega meg niður mitt á vegin. Tá daman spurdi, hvat bagdi, mátti eg siga henni sum var, at eg hevði brotið beinið. Tá hon hetta hoyrði, nísti hon við av ræðslu og eg sá ikki aftur í hálafæðina á henni.

Áhugavert var hetta á tann hátt, at eg dugdi ikki at fata, hvussu mær barst á. Men tá eg fór at triva, var eingin ivi longur, lanleggurinn var brotin. Tað vardi eina löt, áðrenn pinan kom, men tá var tað eisini við lit. Umsiðir kom har ein maður á súklu, eg fekk talað á, men svarið, eg fekk var, at eitt soverðið brennivinsbarn sjálvt mátti

kunnað funnið til hús, og horvin var hann. Tiggju minuttir seinni kom uppaftur ein og nú gekkst mær betur. Eg fekk hann at fara oman eftir yvirpolitistinum, sum kom í bili og fekk meg til lækna. So varð sjúkrabilurin boðsendur og eg koyrdur á sjúkúhúsið.

Hevur tí ongantið áður ligið á sjúkúhúsi, og tað hevði eg ikki, síðan eg var seks ára gamal, er tað ógvuliga margháttligt at verða innlagdur so óvæntað. Fyrst koyrdu tey meg í eitt baðikar. Eg var ikki vanur við at verða vaskaður av ungum damum og var líka so rómareyður í andliti sum tærnar vóru svartar, arbeitt sum eg hevði í urtagarðinum allan dagin.

Morgunin eftir vórðu röntgenmyndir tiknar av mær, og síðan varð eg koyrdur inn á skurðstovuna til Johannes V. Andersen, yvirlækna, ið sum áður nevnt segði hetta beinbrotið vera ógvuliga áhugavert. Við at stíða skeivt til, hevði eg stókt beinið av, sum tú klývur eina turra grein við at taka ein enda í hvørja hond og so snara øvugtan veg við hondunum. Har mátti rættlígja nógv gerast, áðrenn beinið varð í lagi aftur. Eg mátti hava ein metalring um og knæsbótaleggurinn meitlast av fyrri at fáa hitt at liggja sum tað skuldi. Eg varð mænudoyvdur og helt tað vera logið at liggja har og hoyra hamara og meitil klúgva leggin á mær uttan at hava pinu. So varð gipsvav lagt um og eg koyrdur inn aftur á stovuna. Har varð beinið lagt upp á ein stivara og har skuldi tað verða liggjandi í seks vikur.

Mær dæmdi bæði væl og illa isenn. Sjúkrasysturnar vóru fittar og fleiri enn ein forar fyrri at fáa emg at fáa hjartaklapp. Eg hevði lovað mær sjálvum so avgjort at ansa eftir, at einki soverðið skuldi henda mær. Tað var harralív at fáa matin bornan upp í hendurnar, seingina uppreidda og vaskað inni uttan at noyðast at gera tað sjálvur. Men so var har eisini nymiskt annað, sum gjordi meg so forskammaðan. Tá eg hevði ligið í triggjar dagar, kom deildarsjúkrasysturin inn:

— Jú, jú, Tutein, sum tygum víta, so fara tygum at verða liggjandi her í seks vikur, so vilja tygum ikki hava lavement, mugu tygum ringja, áðrenn stovugongd verður.

Eg ringdi. Seks vikur er long tíð.

Beinið hevði verið so upp-túsnað, sárin seymað aftur við metaltráði, og sjálvur kendi eg á mær, at í minsta lagi tann eini tráðurin var komin fastur í gipsið, og tá verkurin fór úr, helt hann á rykkja í kjotið á mær, so eg fekk so ilt sum eg veit ikki hvat. Hetta kom, tá ein knøpp vika var farin, og tá hetta helt á, nevndi eg tað undir stovugongdini. Yvirlæknin hugdi ivingarsamur at vavinum og segðist vilja taka meg inn aftur at leggja nýtt var um, men so mátti eg undir seks vikur av nýggjum, og nú vóru longu tiggju dagar farnir fyrri skeyti. Nei, hesum vildi eg helst sleppa undan.

So gingu seks vikur. Eg hevði tað frálíkt uttan tað, at eg alla tíðina hevði so ólukk-sálga ilt í sárinum. Tá eg hevði ligið nakrar dagar, kom umsjónarmaðurin har og kravdi at fáa 200 krónur við. Eg átti einans 2 krónur og hálfjersinstjúgu oyru og var blakaður út úr sjúkrakassanum fyrri fleiri árum síðani fyrri eftirstøðu í limagjaldi. Eg fekk hann at ringja til onkran, eg kendi, sum so kom við skrivimaskinuni hjá mær og pappiri og fór undir framhaldssøguna. Áðrenn eg visti av floymdu stuttsegur og greinir frá mær umfram framhaldssøguna og vikuroðina. Áðrenn ein mánaði var umliðin, hevði eg fingið ein gulan brævbjálva steinstappaðan av pengum.

Alt hetta var hesum vordið sum sjúkúhúsi fyrri at takka. Eg segði læknunum sum var, at illa lá fyrri hjá mær at skriva inni á stovu, har fyra sengur vóru og bæði hvidartimar og vitjan, og tá so sjúkrasysturnar søgdu seg fúsar, varð eg hvørt kvøld koyrdur inn í upphaldsstovuna, har eg so fekk skrivað alla somlu náttina uttan at ó-rógva nakran og roykt sum eg vildi. Yvirlæknin gav boð um at bera mær kaffi á midnatt.

So liðu aftur seks vikur av nýggjum og tey koyrdu meg inn at fáa vavið tikið av. Eg var errin sum ein hani, tá tað kom upp, at stáltráðurin hevði verið fastur. Har sum tráðurin hevði sitið var ilt komið í, so nú var prógv fingið fyrri, at eg ikki hevði verið erkvisin. So lögdu teir nakað á, teir róptu gongugips og eg skuldi læra meg at ganga á hókjum. Stívarin varð burturtikin og tað var so vælsignað, nú seks vikur vóru umliðnar, aftur at

sleppa at liggja á liðini.

Til ber at kenna seg til rættis á einum sjúkúhúsi, tá tú ert seingjarliggjandi, tí tá ert tú sum eitt slag av innbúgv. Men tá tú so kemur upp at ganga og einans hevur sjúkrastovuna og gongdirnar at stetla á, so spennandi tað annars kann vera at ganga á hókjum, so ert tú kortini í heilum til hindurs fyrri hini. Eg havi lyndi til at lúgva fyrri mær sjávlum, tá eg kenni meg vera komnan á trongd, so tí billaði eg mær inn, at tað komst av hesum, at eg so fegin vildi sleppa heimaftur. Men tað, sum veruliga bagdi, var, at hjarta mitt var í allar-stórsta vanda. Ógífur og veikur til sum eg var, mátti tað sjálvandi vera ógvuliga hættisligt hjá mær at liggja á sjúkúhúsi við tretivu vókrum gentum uttan um meg.

Yvirlæknin vildi einki til at lova mær heim á hókjum og við gipsi næstan upp á mjødina. Fyri at sleppa mátti eg lúgva fyrri honum, at ein kona fór at koma at hyggja til min triggjar ferðir um dagin. At enda læt hann sær siga og legði mær eina við at koma aftur um triggjar vikur at taka gipsið burtur.

Eg fekk bilstjóran at leggja at landi hjá slaktaranum í Esrom, sum læt meg fáa eina fleskasteik. Síðani vóru vit eisini í Hornbæk og fingi nakað av handilsvaru, ein kassa av oli og eina flosku, so eg hevði okkurt í húsinum, skuldi onkur komið inn á gólvið. Sjálvur eri eg tibetur so skikkaður, at eg dugi ikki at drekka einsamallur, ikki so mikið sum eina flosku av oli, hvussu heitt tað so er í veðrinum.

Og har komu sanniliga fleiri! Fólk eru so login. Hetta gekk alt fyrri eitt sum rötasúpan at eg var heim-sloppin og at ein dropi var í húsinum. Eg hevði ikki verið inni meir enn einar triggjar, fyra tímar, so komu teir tussj-andi, listamálarar, ferðamenn og so heimafélkið, har vóru eisini ein kjötroykjari og ein heilsulumaður. Teir bóru øl-kassan upp úr kjallaranum, har bilstjórin hevði sett hann, trektu floskuna upp, gjørdi kolettir burtur úr steikini, og gleimurin var óforur til øl-kassin og floskan vóru uppi, steikin etin, so rýmdu teir.

Synd er at siga, at tú ert sami maður, tá tú gongur á hókjum. Tá eg vaknaði morgunin eftir, sá eg teir beru sigarettstubbbar, skitnar borðbúnað og tómar floskur